

КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

RĒZEKNES TEHNOĻOGIJU AKADĒMIJA

РЕЗЕКНЕНСЬКА ТЕХНОЛОГІЧНА АКАДЕМІЯ (ЛАТВІЯ)

МАТЕРІАЛИ ДОПОВІДЕЙ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

**«АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ
МОДЕРНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ
ТА ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ»**

26 серпня 2016 року

**Запоріжжя
2016**

УДК 330.34(477)(063)
ББК 65.9(4Укр)011я43
А 43

Голова організаційного комітету:

Льяшенко В.А. – доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансів Класичного приватного університету.

Члени організаційного комітету:

Покатаєва О.В. – доктор економічних наук, професор, перший проректор Класичного приватного університету;

Семенов А.Г. – доктор економічних наук, професор, директор Інституту економіки Класичного приватного університету;

Томарева В.В. – кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри маркетингу та міжнародної економіки Класичного приватного університету;

Кривонос Л.В. – заступник начальника Державної фінансової інспекції в Запорізькій області;

Гальцова О.Л. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економічної теорії, національної та прикладної економіки Класичного приватного університету;

Іванов М.М. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри менеджменту організацій та зовнішньоекономічної діяльності Класичного приватного університету;

Коваленко О.В. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки підприємства Запорізької державної інженерної академії;

Метеленко Н.Г. – доктор економічних наук, професор, фінансовий директор ВАТ «Запорізький завод високовольтної апаратури»;

Пивоваров М.Г. – доктор економічних наук, професор, професор кафедри маркетингу та міжнародної економіки Класичного приватного університету;

Порохня В.М. – доктор економічних наук, професор, професор кафедри економічної теорії, національної та прикладної економіки Класичного приватного університету;

Салига К.С. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів та моделювання економічних систем Класичного приватного університету;

Шапошников К.С. – доктор економічних наук, професор, директор Причорноморського науково-дослідного інституту економіки та інновацій;

Evalds Viskers – МА, лектор Резекненської технологічної академії (Латвія).

Актуальні аспекти модернізації економіки та фінансової системи

А 43 **України:** матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 26 серпня 2016 р.). – Запоріжжя: Класичний приватний університет, 2016. – 152 с.

ISBN 978-966-916-139-0

У збірнику викладено матеріали доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні аспекти модернізації економіки та фінансової системи України» (26 серпня 2016 року, м. Запоріжжя), у яких розглядаються проблеми економічної теорії та історії економічної думки, світового господарства і міжнародних економічних відносин, економіки та управління національним господарством, економіки та управління підприємством та інші питання.

УДК 330.34(477)(063)
ББК 65.9(4Укр)011я43

НАПРЯМ 7. ДЕМОГРАФІЯ, ЕКОНОМІКА ПРАЦІ, СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА І ПОЛІТИКА

Жук О. Б.

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ДЕФІНІЦІЇ
“СОЦІАЛЬНА СФЕРА” ЯК ОБ’ЄКТА СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ..... 110

НАПРЯМ 8. ГРОШІ, ФІНАНСИ І КРЕДИТ

Балєв В. Є.

ФІНАНСОВИЙ КАПІТАЛ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ:
ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ 114

Бондаренко О. С.

СУТНІСТЬ ТА РОЛЬ ФІНАНСОВИХ ПОТОКІВ
У СУЧАСНІЙ ТЕОРІЇ ФІНАНСІВ..... 117

Гавриленко Н. В., Ганьковська О. Я.

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ФУНКЦІЇ СПЕЦІАЛЬНИХ
ПОДАТКОВИХ РЕЖИМІВ З ПІДТРИМКИ РОЗВИТКУ
СУБ’ЄКТІВ МАЛОГО БІЗНЕСУ 121

Гаркушенко О. М., Філіппова Н. В.

ЕФЕКТИВНА СТАВКА ТА КОЕФІЦІЄНТ «С-ЕФЕКТИВНІСТЬ»
ЯК ІНДИКАТОРИ НАПРЯМІВ ГАРМОНІЗАЦІЇ ПДВ..... 124

Лойко В. В.

ВПЛИВ ІНОЗЕМНОГО КАПІТАЛУ НА СТАБІЛЬНІСТЬ
ФУНКЦІОНУВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ..... 127

Пасічник Ю. В.

ПРИНЦИПИ ПОБУДОВИ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ
В УМОВАХ СУСПІЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ 130

Шемет Т. С., Харевич А. С.

ВАЛЮТНІ КРЕДИТИ У КРАЇНАХ – НОВИХ ЧЛЕНАХ ЄС:
ПЕРЕДУМОВИ, ЧИННИКИ, ШЛЯХИ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ..... 133

НАПРЯМ 9. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

Литвин З. Б., Смольницька Н. О.

АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНСАЛТИНГУ
ЩОДО ПЕРВИННОГО РОЗМІЩЕННЯ НА ФОНДОВОМУ РИНКУ 136

Мичак Н. О., Шигун М. М.

СУПЕРЕЧНОСТІ У НОРМАТИВНО-ПРАВОВОМУ РЕГУЛЮВАННІ
ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙ З НЕОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ,
УТРИМУВАНИМИ ДЛЯ ПРОДАЖУ, ЗА НАЦІОНАЛЬНИМИ
ТА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ 140

Гавриленко Наталія Вікторівна
к.е.н., доцент кафедри обліку і економічного аналізу
Ганьковська Олена Ярославівна,
студент
Первомайська філія НУК імені адмірала Макарова

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ФУНКЦІЇ СПЕЦІАЛЬНИХ ПОДАТКОВИХ РЕЖИМІВ З ПІДТРИМКИ РОЗВИТКУ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО БІЗНЕСУ

Щоб усунути одну з головних проблем загальноприйнятої форми оподаткування, держава надала суб'єктам малого підприємництва право переходу на спрощену систему оподаткування. Ця пільга закріплена в Законі № 5083-VI і спрямована на здійснення реорганізації податкової системи малого бізнесу. Дана система містить ряд переваг: стабільну нормативно-правову базу протягом року, добровільний характер застосування, право вибору об'єктів оподаткування (виручка, прибуток); можливість використання суб'єктами малого підприємництва спрощеної системи обліку господарських операцій; заміну сплати сукупності загальнодержавних і місцевих податків і зборів на сплату єдиного податку. Застосована спрощена система оподаткування наділена значним, але не використаним потенціалом як в частині стимулювання сфери малого бізнесу, так і в напрямку підвищення ефективності податкової системи України. Так, у практиці застосування цієї форми оподаткування об'єктом оподаткування є доход, тоді як сукупний доход для платників єдиного податку законодавчо не визначений.

Застосування єдиного податку для фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності дозволяє займатися будь-яким видом діяльності та не має інших обмежень, притаманних спрощеній системі оподаткування.

Традиційна система оподаткування і єдиний податок для фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності дозволяє зекономити на поточних витратах по здійсненню трансакційних витрат підприємства і запобігти в майбутньому значним фінансовим санкціям за помилкове обчислення податків. Однак при традиційній системі посилюється контроль з боку податкових органів за діяльністю підприємців. Торгівельний патент був також однією з форм стимулювання малого бізнесу. Відповідно до розд. XII ПКУ форма торговельного патенту була єдиною на території всієї країни, однак регіональні особливості за видами діяльності, по ставках єдиного податку і вартості патентів, доволі суттєві, що свідчить про нерівний стан платників податків.

В українській практиці серед альтернативних форм оподаткування також було запроваджено спеціальний патент (з 1 квітня 1998 року в порядку експерименту). Застосування спеціального патенту показало доцільність його впровадження, але строк дії такого стимулу розвитку малого бізнесу був обмеженим п'ятьма роками. Прикладом ефективного застосування вказаного стимулу можуть слугувати дані щодо розвитку малого бізнесу у м. Іллічівську Одеської області.

Так, якщо у 1996 році осіб, зайнятих у сфері середнього і малого бізнесу, було лише 600, то у 1999 році – 4 600. За спецпатентом працювали майже всі торговельні і побутові підприємства (середня вартість спецпатенту на здійснення торговельної діяльності у м. Іллічівську Одеської обл. становила 446 грн.). Доходи місцевого бюджету становили: за перше півріччя 1998 р. – 280 тис. грн., за 1999 рік – 2,5 млн грн.

Загалом, за даними [1], кількість підприємств, які перебували на спеціальному патенті, у містах проведення експерименту становила близько 40 % від загальної кількості підприємств, що працювали за торговим патентом. При цьому від власників спеціальних торговельних патентів бюджети отримали 70 % від усіх сплачених податків. На той момент надходження від спецпатенту були чи не основним джерелом поповнення місцевих бюджетів експериментальних зон (67 % від продажу спецпатентів залишалися в місцевому бюджеті) [1].

Ще одним альтернативним податком для малих підприємств був фіксований податок. Умови для застосування фіксованого податку з 2011 року наведені в таблиці 1.

Таблиця 1

Умови для застосування фіксованого податку у 2011 році в Україні

Критерій	Умови
Види діяльності	підприємець має займатися продажем товарів на ринку і сплачувати ринковий збір
Річна виручка	не повинна перевищувати 119 тис. грн.
Кількість найманих працівників	не повинна перевищувати 5 осіб

Підприємці, які працюють на загальній системі оподаткування, сплачують податки згідно з Податковим кодексом, який набрав чинності з 01.01.2011 р.

Таким чином, кожна країна застосовує різні моделі оподаткування малого і середнього бізнесу з метою стимулювання їхньої діяльності. На різних етапах розвитку, згідно з податковою політикою, можуть застосовуватися різні підходи, але будь-яка економіка не здатна ефективно розвиватися без участі малого бізнесу. Врахування цього спонукає уряди до пошуку нових ефективних засобів стимулювання розвитку і функціонування малого та середнього бізнесу.

Р. К. Костянян відносить спеціальні податкові режими до комплексної податкової пільги, право на застосування якої виникає та втрачається одночасно з переходом на спеціальний податковий режим та виходом з такого режиму [2].

В українському законодавстві офіційно визначення спеціального податкового режиму було дано лише з 2011 р., одночасно з уведенням в дію ПКУ. Пункт 2 статті 11 ПКУ визначає, що спеціальний податковий режим – система заходів, яка визначає особливий порядок оподаткування окремих категорій господарюючих суб'єктів. А п. 3 ст. 11 зазначає, що спеціальний податковий режим може передбачати особливий порядок визначення елементів податку та збору, звільнення від сплати окремих податків і зборів [3]. Таким чином,

визначення суті спеціального податкового режиму у податкових кодексах країн СНД та України схожі. Спеціальний податковий режим можна вважати специфічним інструментом податкового стимулювання.

Спеціальні податкові режими застосовуються для суб'єктів малого бізнесу Угорщини, Мексики, Іспанії, Кореї, Португалії [4]. У країнах ОЕСР більш низькі ставки податків для малих і середніх підприємств компенсують їхні труднощі в отриманні зовнішнього фінансування.

В Україні податкові канікули – період з точною датою завершення, в який деякі або всі категорії платників податків тимчасово можуть користуватися ставкою 0% з того чи іншого податку. У першій половині 2010-х років в Україні найбільш масовим з таких тимчасових явищ (не вузькогалузеві, не прив'язаним до конкретних проектів, спеціальних економічних зон, підприємствам, категоріям громадян-засновників) є нульова ставка податку на прибуток для малого бізнесу, що відповідає ряду умов, що застосовується з квітня 2011 року до кінця 2015 року (якщо не буде пролонгована).

Зрозуміло, суб'єкти малого бізнесу – платники єдиного податку як неплатники податку на прибуток підприємств можливістю податкових канікул для малого бізнесу скористатися не можуть. Однак і для платників ПДВ Податковий Кодекс передбачив (п.154.6) серйозний фільтр, крізь який зможе просочитися не так вже й багато підприємств. Почнемо розгляд цих критеріїв з галузевих обмежень. По-перше, не мають шансів на сплату податку на прибуток за ставкою 0% компанії, що заробляють експортом та імпортом.

Література:

1. Семена М. Спецпатент: смерть в разгар сезона? Крымские предприниматели и власть автономии добиваются продления специального патентирования курортных видов деятельности [Электронный ресурс] / Зеркало недели. – 2003. – № 24. – Режим доступа к материалам:
http://zn.ua/ECONOMICS/spetspatent_smert_v_razgar_sezona_krymskie_predprinimateli_i_vlast_avtonomii_dobivayutsya_prodleniya-32418.html.
2. Костянян Р. К. Правовое регулирование налоговых льгот в Российской Федерации: автореф. дис. на соискание уч. степени канд. юрид. наук: спец. 12.00.14 „Административное право; Финансовое право; Информационное право” / Е. М. Ашмарина. – М., 2008. – 22 с.
3. Податковий Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI: станом на 5.09.2012 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу до матер.:
<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-vi>.
4. Chen D. Taxation, SMEs and Entrepreneurship / D. Chen, F. C. Lee and J. Mintz // OECD Science, Technology and Industry Working Papers. – 2002. – 9 с.
5. Гавриленко, Н. В. (2007). Податкова система: навч. посіб. *Львів: Новий Світ-2000*.
6. Гавриленко, Н. В. (2007). Вплив податкового навантаження підприємницької сфери на національну економіку. *Науковий вісник*, (3), 40.
7. Гришина Л., Гавриленко Н., Гришина Н. Оцінка податкової ефективності програм підтримки малого і середнього бізнесу. Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. 2014. Вип. 25. С. 193–198.
8. Дубовик О., Гавриленко Н. Доцільність стимулювання малого та середнього бізнесу. *Економіка. Фінанси. Право*. 2013. № 1. С. 15–17.
9. Гавриленко Н.В. Емпіричний аналіз взаємозв'язку факторів оподаткування та підприємницької активності / Н.В. Гавриленко // *Інноваційна економіка*. – 2012. – № 5. – С. 285 – 289.
10. Гавриленко Н.В. Застосування фінансової звітності для оцінки податкового тягаря малих і середніх підприємств Миколаївського та Одеського регіонів / Н.В. Гавриленко // *Вісник Хмельницького національного університету*. – 2010. – № 3. – С. 26 – 29.